

معرفی کتابها و نشریات جغرافیایی

کوروش امیری نیا
گروه جغرافیای دفتر برنامه ریزی و تألیف

مجله علمی- پژوهشی مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه‌ای

هشتمین شماره «مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه‌ای» دانشگاه اصفهان در بهار ۱۳۹۰ با این مقالات منتشر شد:

● بررسی نقش نورپردازی در توسعه گردشگری شهری (مطالعه موردی: شهر اصفهان)

● تحلیلی بر گونه‌شناسی پارک‌های شهری استان آذربایجان شرقی با استفاده از مدل تحلیلی گرانز

● تعیین درجه توسعه نیافتگی شهرستان‌های استان اصفهان با تکنیک تاکسونومی عددی

● امکان‌سنجی اجرای طرح‌های استراتژی توسعه شهری (CDS) در ایران

● تحلیلی بر مهاجرت‌های روستایی-شهری با تأکید بر نقش مسافت و دست‌رسی (مورد: شهرستان ممسنی)

● تحلیل تأثیر اندازه دولت بر توسعه انسانی در کشورهای OIC (ره‌یافت رگرسیون وزنی جغرافیایی (GWR))

● بررسی چالش‌های موجود در صنعت گردشگری شهر شیراز در ارتباط با محدودیت مراکز اقامتی

مجله علمی- پژوهشی جغرافیا و برنامه ریزی محیطی

چهلیمین شماره «جغرافیا و برنامه ریزی محیطی» دانشگاه اصفهان در زمستان ۱۳۸۹ با این مقالات منتشر شد:

● تأثیر جهت دامنه‌های کوهستانی ایران بر تفاوت ارتفاع خط تعادل آب و یخ کواترنر

● تحلیل نابرابری‌های درون منطقه‌ای توسعه در استان مازندران

● شناسایی تیپ‌های بارشی زاهدان به روش تحلیل خوشه‌ای

● تجزیه و تحلیل کیفیت زمانی و مکانی آب‌های زیرزمینی جلگه میناب

● استفاده از راهبردهای مناسب تکنیک SWOT در بهسازی و نوسازی

بافت فرسوده (مطالعه موردی: محله سیروس تهران)

● نقش عوامل طبیعی در پایداری سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی: شهرستان سبزوار)

● دیدگاه ساکنان روستای وکیل آباد نسبت به سودمندی گردشگری برای مردم محلی

کاربرد روش‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه در جغرافیا

مؤلف: دکتر مهدی پورطاهری

ناشر: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

سال نشر: ۱۳۸۹

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۲۹۰۰ تومان

در مطالعات جغرافیایی، فرایند تصمیم‌گیری به صورت نظام‌مند و سلسله‌مراتبی با تعریف مسئله آغاز و سپس با تعیین الزامات، تبیین اهداف، شناسایی گزینه‌ها و تعریف شاخص‌ها، انتخاب ابزار، و تصمیم‌گیری و ارزیابی برای رتبه‌بندی گزینه‌ها به پایان می‌رسد. در این فرایند، روش‌ها و مدل‌های متفاوتی برای تصمیم‌گیری به کار گرفته می‌شوند که یکی از بارزترین آن‌ها، استفاده از مسائل مبتنی بر تصمیم‌گیری‌های چندمعیاره، شامل مدل‌های تصمیم‌گیری چند هدفه و چند شاخصه است.

در فرایند تصمیم‌گیری‌های چند شاخصه که به صورت حسی و ذهنی انجام می‌گیرد، می‌توان پدیده‌های جغرافیایی را به صورت گزینه‌ها و شاخص‌های تبیین‌کننده آن‌ها، با اعمال ضرایب اهمیت هر شاخص در قالب ماتریس ارزیابی، طراحی کرد و آن‌گاه از طریق بهره‌گیری از انواع روش‌های تصمیم‌گیری‌های چند شاخصه، به رتبه‌بندی گزینه‌ها پرداخت. بدین ترتیب، در روش‌های تصمیم‌گیری‌های چند شاخصه اولویت‌ها در قالب کارکردها و وزن‌ها مطرح می‌شوند و به‌طور مستقیم در رابطه با شاخص‌ها به دست می‌آیند.

این کتاب تلاش دارد با استفاده از روش‌های کمی و کیفی در قالب انواع مثال‌ها در حوزه‌های متفاوت جغرافیا، شامل برنامه‌ریزی روستایی، برنامه‌ریزی شهری، جغرافیای سیاسی و جغرافیای طبیعی، بستر مناسبی برای شناسایی، انتخاب، طبقه‌بندی، مکان‌یابی، اولویت‌بندی و ارزیابی پدیده‌های جغرافیایی در قالب الگوریتم‌های تفصیلی مبنی بر انتخاب، فرمول‌بندی‌های مدل و نیز تفسیر نتایج با تأکید بر مدل‌های تصمیم‌گیری‌های چند شاخصه، ارائه کند.

مقدمه‌ای بر فرسایش خندقی

مؤلف: دکتر صمد شادفر

ناشر: نشر انتخاب

سال نشر: ۱۳۸۹

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

فرسایش خاک و هدر رفتن آن، خطری جدی برای رفاه و حتی حیات جوامع بشری محسوب می‌شود. امروزه عقیده بر این است که فرسایش خاک توسط آب، یکی از مسائل مهم و اصلی بر سر راه تحقق توسعه پایدار و تخریب منابع زیست‌محیطی است و پیامد مهم آن، عدم امکان دست‌یابی به امنیت غذایی در جهان است. بین انواع فرسایش، فرسایش آبی یکی از اشکال مهم تخریب اراضی و محیط‌زیست است؛ به نحوی که با تخریب فیزیکی خاک و از دست‌رس خارج کردن مواد و عناصر غذایی مورد نیاز گیاهان، باعث هدر رفت کمی و کیفی خاک می‌شود.

یکی از انواع پدیده‌های ژئومورفولوژیکی که هر ساله خسارت‌های زیادی به اراضی کشاورزی، مرتعی، جاده‌ها و... وارد می‌کند و نقش مهمی در افزایش میزان رسوب دارد، فرسایش خندقی است که شناسایی علل، پهنه‌بندی و مدل‌سازی آن، نقش مهمی در مدیریت حوضه‌های آبخیز و جلوگیری از تخریب اراضی در راستای توسعه پایدار دارد.

کتاب حاضر که به‌منظور بررسی اجمالی فرسایش خندقی نگاشته شده، شامل شش فصل است:

● فصل اول مربوط به فرسایش، مفاهیم و تعاریف آن است. در این فصل، فرسایش خاک و انواع آن، فرسایش خندقی، سازوکار تشکیل خندق، مورد بررسی قرار گرفته است.

● فصل دوم به بررسی علل فرسایش خندقی اختصاص دارد. برخی از عوامل مؤثر بر توسعه فرسایش خندقی، مانند حساسیت سازند، شیب، چرای مفرط دام، بارش، منابع و قابلیت اراضی، وضعیت مراتع، شخم در جهت شیب، ذوب برف، کاربری اراضی، جاده‌سازی، نوع خاک و پوشش گیاهی، مباحث این فصل را شامل می‌شوند.

● فصل سوم برخی ویژگی‌های خندق‌ها و طبقه‌بندی آن‌ها را مورد بحث قرار می‌دهد. انواع خندق‌ها، ویژگی‌های مورفومتریک، نقشه‌برداری، نقش فرسایش خندقی در انتقال رسوب و طبقه‌بندی خندق‌ها در این فصل مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

● فصل چهارم به اصول و روش‌های آماری تجزیه و تحلیل فرسایش خندقی اختصاص دارد. فرضیه و انواع آن، سطح معنی داری، نمونه‌گیری و روش‌های آن، طبقه‌بندی و گروه‌بندی جامعه آماری، مهم‌ترین رئوس مطالب این فصل هستند.

● فصل پنجم روش‌های عمده پهنه‌بندی فرسایش خندقی، مانند بولین، شاخص هم‌پوشانی، عملگرهای منطبق فازی و روش تحلیل سلسله‌مراتبی را مورد بررسی قرار داده است.

● فصل ششم به طور کلی به روش‌های متفاوت کنترل خندق‌ها، احیای آن‌ها و اندازه‌گیری فرسایش خندقی پرداخته است.

جغرافیای سیاسی

مؤلف: مارک بلاکسل

مترجمان: دکتر محمدرضا حافظ‌نیا، دکتر عطاءالله عبدی، دکتر حسین

ربیعی و دکتر عباس احمدی

ناشر: نشر انتخاب

سال نشر: ۱۳۸۹

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

این کتاب نتیجه آخرین تلاش‌های علمی جغرافی دان بزرگ و خون‌گرمی است که صاحب آثار و تألیفات فراوان در سایر گرایش‌های جغرافیا بوده و در واپسین سال‌های عمر خود، با گرایش به جغرافیای سیاسی، حاصل تحقیقات خود را به این شاخه از جغرافیا اختصاص داده است.

کتاب در سه بخش و ۱۳ فصل تدوین شده است که فصل نخستین آن به بررسی جایگاه جغرافیای سیاسی و دیگر گونی‌های آن اختصاص دارد. بخش اول کتاب با عنوان «فرایندها و الگوها» دربردارنده شش فصل است که مباحثی از قبیل: قلمروخواهی نقشه و تقسیمات فضایی در فصل دوم، ایده‌های مربوط به کشور در فصل سوم، سازمان‌دهی سیاسی کشور در فصل چهارم، سیاست‌های متفاوت جامعه مدنی، گروه‌های فشار و احزاب سیاسی در فصل‌های پنجم و ششم آمده است. در فصل هفتم نیز به جغرافیای انتخابات پرداخته شده است.

در بخش دوم، ایدئولوژی و دیدگاه‌های ژئوپلیتیک در سه فصل بررسی شده است که در فصل هشتم تصویرسازی تقسیمات قدرت جهانی، در فصل نهم چگونگی تدوین سیاست خارجی ملی و در فصل دهم نقش اقیانوس‌ها مطرح شده‌اند.

بخش سوم به مسائل بیرونی کشور اختصاص یافته است. در فصل یازدهم مسئله جهانی شدن و نظریه سیستم‌های جهانی و در فصل دوازدهم دولت‌های بین‌المللی و کشورهای مدرن مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در فصل سیزدهم با عنوان نتیجه‌گیری نیز به بررسی افکار و ایده‌هایی پرداخته شده است.

کتاب جغرافیای سیاسی ترکیبی از نظریه و عمل است و دربردارنده تحلیل‌ها و مثال‌های فراوانی از جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک است و با توجه به گستره مباحث و نمونه‌های کاربردی، منبع خوبی برای علاقه‌مندان این رشته به حساب می‌آید.